

Vadlīnijas par nodokļu maksājumu jautājumiem, pārejot no latiem uz *euro*

Vadlīniju mērķis ir skaidrot *Euro* ieviešanas kārtības likumā noteikto regulējumu attiecībā uz nodokļu maksājumu jautājumiem pārejas periodā no latiem uz *euro* (sākot ar *euro* ieviešanas dienu). Vadlīnijās tiek minēti vispārīgie noteikumi un īpašie nosacījumi, kas attiecas uz nodokļu maksājumu jautājumiem.

1. Vispārīgie noteikumi

1.1. Nodokļu elementu skaitlisko vērtību konvertēšana un noapaļošana

Atbilstoši *Euro* ieviešanas kārtības likuma 6.pantam latos izteiktās nodokļa elementu skaitliskās vērtības tiks konvertētas pēc ES Padomes noteiktā maiņas kursa (turpmāk – oficiālais maiņas kurss). Veicot konvertēšanu, oficiālo maiņas kursu nedrīkst noapaļot un saīsināt. Pēc konvertēšanas iegūtais rezultāts būs jānoapaļo līdz veseliem *euro* centiem šādi:

- ja trešā zīme aiz komata ir no 0 līdz 4, tad centa vērtība nemainās;
- ja trešā zīme aiz komata ir no 5 līdz 9, tad cents tiek apaļots par vienu vērtību uz augšu.

Vadlīnijās, turpmāk runājot par latos izteikto skaitlisko vērtību konvertāciju uz *euro*, ar to tiek saprasta konvertācija uz *euro* un centiem atbilstoši oficiālajam maiņas kursam.

Nodokļu administrācijām un nodokļu maksātājiem, kuri paši ir atbildīgi par maksājamā nodokļa apmēra noteikšanu, ir jānodrošina datu nepārtrauktība un konvertācijas procesa izsekojamība.

Nodokļu jomas pielāgošana galvenokārt saistīta ar to tiesību aktu precizēšanu, kuros iekļauts regulējums attiecībā uz valūtu, kurā aprēķināmi un veicami nodokļa maksājumi.

1.2. Nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto maksājumu veikšana pēc *euro* ieviešanas

Sākot ar *euro* ieviešanas dienu, nodokļi (arī nodokļu avansa maksājumi), nodevas un citi nodokļu jomā noteiktie maksājumi aprēķināmi un maksājami *euro*.

Par taksācijas periodu pirms *euro* ieviešanas dienas nodokli, ko nodokļu maksātājs norādījis nodokļu deklarācijā un nodokļu administrācija – paziņojumā par nekustamā īpašuma nodokli, sākot ar *euro* ieviešanas dienu, konvertē pēc oficiālā kursa un EIL noteiktajiem noapaļošanas principiem. Tas attiecas gan uz kārtējiem maksājumiem, gan uz nokavētajiem (par taksācijas periodiem pirms *euro* ieviešanas dienas) nodokļu maksājumiem.

Sākot ar *euro* ieviešanas dienu, nodokļu maksātājs, iesniedzot nodokļu deklarācijas vai nodokļu deklarācijas labojumus par taksācijas periodu pirms *euro* ieviešanas dienas, atbilstoši *Euro* ieviešanas kārtības likumā noteiktajam valsts budžetā iemaksājamo nodokļa (nodevas) vai cita valsts noteiktā maksājuma lielumu norāda latos, bet, veicot maksājumu, to konvertē pēc oficiālā maiņas kursa un *Euro* ieviešanas kārtības likumā noteiktajiem noapaļošanas principiem.

Gadījumos, kad, sākot ar *euro* ieviešanas dienu, nodokļu maksātājs iesniedz nodokļu deklarāciju vai nodokļu deklarācijas labojumus par taksācijas periodu pirms *euro* ieviešanas dienas, un atbilstoši *Euro* ieviešanas kārtības likumam no budžeta atmaksājamo nodokļa lielumu norāda latos, nodokļu administrācija, veicot pārmaksas atmaksu, to konvertē pēc oficiālā maiņas kursa un *Euro* ieviešanas kārtības likumā noteiktajiem noapaļošanas principiem.

Piemēri

1.situācija.

Nosacījumi: - *nodokļa maksātājs iesniedz PVN kārtējo deklarāciju par taksācijas periodu, kurā maksāšanas līdzeklis ir lats;*
- *PVN deklarācijas iesniegšanas termiņš ir taksācijas periodam sekojošā mēneša 20.datums, ja tiek izmantota Valsts ieņēmumu dienesta Elektroniskās deklarēšanas sistēma (EDS);*
- *nodokļa taksācijas periods reģistrētam nodokļa maksātājam, kura apliekamo darījumu vērtība iepriekšējā gadā ir mazāka par LVL 10000, ir pusgads.*

Iesniedzot PVN deklarāciju 20.janvārī pēc euro ieviešanas dienas, deklarācija tiek aizpildīta latos. Ja nodokļa maksātājam uz deklarācijas pamata ir veicams maksājums, tas ir veicams euro, konvertējot latos aprēķināto lielumu pēc oficiālā maiņas kursa.

2.situācija.

Nosacījumi: - *nodokļa maksātājs iesniedz nodokļa deklarācijas par taksācijas periodu, kurā maksāšanas līdzeklis ir lats, labojumus (labotu deklarāciju);*
- *nodokļa maksātājs 25 mēnešus (termiņš, kurā ir tiesības precizēt nodokļa deklarāciju, ir 3 gadi jeb 36 mēneši) pēc deklarācijas iesniegšanas pats konstatē, ka iesniegtajā deklarācijā ir kļūdaini aizpildīta viena rinda.*

Labojumu deklarācijā izdara tajā valūtā, kura bija maksāšanas līdzeklis taksācijas periodā, par kuru iesniegta kļūdainā deklarācija, t.i., latos.

Ja labojuma rezultātā nodokļa maksātājam ir jāveic maksājums valsts budžetā, latos aprēķinātais piemaksājamais nodoklis tiek konvertēts euro pēc oficiālā maiņas kursa.

Nodokļu administrācijas kontroles (pārbaudes, revīzijas), kas veikta par taksācijas periodu pirms *euro* ieviešanas dienas, rezultātā papildus aprēķinātos nodokļus un ar tiem saistītās nokavējuma un soda naudas vai samazinātās summas lēmumā norāda tajā valūtā, kas bija apstrādātā auditējamajā taksācijas periodā, t.i., latos. Nodokļa maksātāja *euro* veicamos maksājumus nosaka, lēmumā uzrādīto summu latos, konvertējot pēc oficiālā maiņas kursa un *Euro* ieviešanas kārtības likumā noteiktajiem noapaļošanas principiem.

Saskaņā ar *Euro* ieviešanas kārtības likumā noteikto tiesiskajos instrumentos, kas ir pieņemti, bet nav izpildīti līdz *euro* ieviešanas dienai, latos izteiktās skaitliskās vērtības ekvivalents *euro* tiek noteikts, konvertējot attiecīgo skaitli latos uz *euro* pēc oficiālā maiņas kursa un *Euro* ieviešanas kārtības likumā noteiktajiem noapaļošanas principiem. Tādējādi attiecīgo tiesisko instrumentu nav nepieciešams pieņemt no jauna.

Ar tiesiskajiem instrumentiem tiek saprasti gan visi tiesību akti (likums, Ministru kabineta noteikumi, Ministru kabineta rīkojums, pašvaldības saistošie noteikumi u.c.), gan iestāžu administratīvie akti (piemēram, lēmums par nodokļu revīzijas (audita) rezultātiem, lēmums par datu atbilstības pārbaudes rezultātiem, lēmums par nodokļu samaksas termiņa

pagarināšanu, paziņojums par nekustamā īpašuma nodokli), gan tiesas nolēmumi (piemēram, spriedums par aprēķinātā nodokļu maksājuma samazināšanu), gan līgumi (piemēram, vienošanās līgums saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām” 41.pantu), kā arī citi instrumenti, kas rada jebkādas tiesiskas sekas (nodibina, groza, konstatē vai izbeidz konkrētas tiesiskās attiecības vai konstatē faktisko situāciju).

2. Īpašie nosacījumi

2.1. Akcīzes nodokļa marķējumi uz cigarešu iepakojuma

Uz cigarešu iepakojuma saskaņā ar attiecīgajiem normatīvajiem aktiem norādāma cigarešu maksimālā mazumtirdzniecības cena. Sākot ar *euro* ieviešanas dienu, Latvijā, marķējot ar akcīzes nodokļa markām un izlaižot brīvā apgrozībā vai nododot patēriņam cigaretes, uz akcīzes nodokļa markas norādītā cena būs izsakāma *euro*.

Attiecībā uz cigaretēm, kuras būs marķētas ar akcīzes nodokļa markām, uz kurām maksimālā mazumtirdzniecības cena būs norādīta latos, vēl pirms *euro* ieviešanas dienas un uz preču un pakalpojumu cenu paralēlās atspoguļošanas perioda sākumu, t.i., trīs mēnešus pirms *euro* ieviešanas dienas, atradīsies tirdzniecības vietās, nevajadzēs izņemt no apgrozības. Tādējādi cigaretes, kuras, sākot ar preču un pakalpojumu cenu paralēlās atspoguļošanas perioda sākumu, t.i., trīs mēnešus pirms *euro* ieviešanas dienas, būs marķētas ar akcīzes nodokļa markām, uz kurām maksimālā mazumtirdzniecības cena būs norādīta latos, un atradīsies:

- vairumtirdzniecības vietās (cigaretes ir jau izlaistas brīvam apgrozījumam vai nodotas patēriņam un par tām ir jau nomaksāts akcīzes nodoklis) – varēs nodot mazumtirdzniecībai neierobežotu laika periodu;
- mazumtirdzniecības vietās - varēs tirgot neierobežotu laika periodu.

Paralēlās atspoguļošanas periodā mazumtirdzniecības vietās cigarešu cenu norāda gan latos, gan *euro* attiecīgo cigarešu cenu zīmē, neatkarīgi no tā, vai uz akcīzes nodokļa markas cena ir izteikta latos vai *euro*, Tas nozīmē, ka to nevajadzēs norādīt uz katras cigarešu paciņas atsevišķi.

Savukārt cigaretes, kuras būs marķētas ar akcīzes nodokļa markām, uz kurām maksimālā mazumtirdzniecības cena būs norādīta latos, un vēl pirms pārejas uz *euro* un uz preču un pakalpojumu cenu paralēlās atspoguļošanas perioda sākumu atradīsies akcīzes preču noliktavās, varēs nodot patēriņam, piegādājot vairumtirdzniecībai vai mazumtirdzniecībai, vēlākais līdz 2013.gada 31.decembrim.

2.2. Uzņēmumu ienākuma nodokļa avansa maksājumi

Sākot ar *euro* ieviešanas dienu, maksājamā uzņēmumu ienākuma nodokļa avansa (mēneša vai ceturkšņa) lielumu, kas noteikts, pamatojoties uz iepriekšējam taksācijas periodam, kad apritē bija lati, aprēķināto nodokļa apmēru, konvertē pēc oficiālā maiņas kursa, nemainot noteikto praksi, t.i., noapaļojot to līdz veseliem *euro*:

- ja aiz komata ir no 0 līdz 49 centiem, tad centus atmet;
- ja aiz komata ir skaitlis no 50 līdz 99 centiem, tad *euro* tiek apaļots par vienu vērtību uz augšu.

Ja uzņēmuma ienākuma nodokļa maksātāja taksācijas periods ir sācies pirms *euro* ieviešanas dienas un turpinās pēc pārejas uz *euro*, sākot ar *euro* ieviešanas dienu, maksājamo uzņēmumu ienākuma nodokļa avansa apmēru nosaka iepriekš latos veiktos avansa maksājumus, konvertējot pēc oficiālā maiņas kursa.

2.3. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšana

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātājs, kam nav pienākuma kārtot grāmatvedību un kas taksācijas periodos pirms *euro* ieviešanas dienas vai lata un *euro* vienlaicīgas apgrozības periodā ir ieguvis nekustamo īpašumu vai citus aktīvus, vai saistības, kuru vērtība izteikta latos, periodā, sākot ar *euro* ieviešanas dienu, ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamo ienākumu no šādu aktīvu vai saistību atsavināšanas nosaka, minētā nekustamā īpašuma vai citu aktīvu iegūšanas vērtību vai saistību vērtību konvertējot pēc oficiālā maiņas kursa.